

АНТИМОНОПОЛЬНИЙ КОМІТЕТ УКРАЇНИ

РІШЕННЯ

АДМІНІСТРАТИВНОЇ КОЛЕГІЇ ПІВНІЧНОГО МІЖОБЛАСНОГО ТЕРИТОРІАЛЬНОГО ВІДДІЛЕННЯ

«05» вересня 2024 року

№ 60/134-р/к

справа № 424/60/96-рп/к.24

м. Київ

*Про порушення законодавства
про захист економічної конкуренції
та накладення штрафу*

Комунальне підприємство «Ніжинське управління водопровідно-каналізаційного господарства» (далі – КП «НУВКГ», Підприємство) у період з серпня 2021 року по червень 2024 року займало монопольне (домінуюче) становище на ринку послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення в частині видачі технічних умов на приєднання до систем централізованого питного водопостачання та централізованого водовідведення в межах *«Інформація доступ до якої обмежено»*, де розташовані водопровідні та каналізаційні системи, які знаходяться на балансі КП «НУВКГ» та використовуються (експлуатуються) ним для надання таких послуг своїм абонентам (споживачам), з часткою 100%, оскільки на цьому ринку в нього не було жодного конкурента.

Рішенням технічної наради КП «НУВКГ» від 17.08.2021 встановлені вимоги щодо діапазону вимірювання (метрологічного класу точності) засобів вимірювальної техніки (засобів обліку води) для новобудов та приватного сектору не менше R 160 (метрологічний клас точності «С»), для юридичних осіб (сфера обслуговування, промисловість, бюджетні організації, житловий фонд) не менше R 800 (метрологічний клас точності «D»), що не передбачено чинними нормативно-правовими актами у сфері централізованого питного водопостачання та централізованого водовідведення.

За результатом розгляду справи № 424/60/96-рп/к.24 (далі – Справа) такі дії КП «НУВКГ» визнано зловживанням монопольним (домінуючим) становищем на ринку послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення в частині видачі технічних умов на приєднання до систем централізованого питного водопостачання та централізованого водовідведення, що є порушенням, передбаченим частиною першою статті 13 та пунктом 2 статті 50 Закону України «Про захист економічної конкуренції».

На КП «НУВКГ» накладено штраф у розмірі **68 000** (шістдесят вісім тисяч) гривень, а також зобов'язано у двомісячний строк з дати отримання рішення припинити зазначене порушення, про що письмово повідомити Північне міжобласне територіальне відділення Антимонопольного комітету України протягом 5 календарних днів з дня його припинення з наданням підтвердних документів.

Адміністративна колегія Північного міжобласного територіального відділення Антимонопольного комітету України, розглянувши матеріали справи № 424/60/96-рп/к.24 про порушення КП «НУВКГ» законодавства про захист економічної конкуренції, та подання Третього Відділу досліджень і розслідувань від 29.07.2024 № 60-03/257-П з попередніми висновками у зазначеній справі,

ВСТАНОВИЛА:**1. ПРОЦЕСУАЛЬНІ ДІЇ**

(1) Північне міжобласне територіальне відділення Антимонопольного комітету України (далі – Відділення), з метою виконання завдань покладених Законом України «Про Антимонопольний комітет України», здійснювало державний контроль за дотриманням водопостачальними організаціями (водоканалами) вимог законодавства про захист економічної конкуренції під час надання послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення.

(2) Під час здійснення вищевказаного контролю Відділенням було направлено, зокрема, до КП «НУВКГ» вимогу про надання інформації від 09.02.2024 № 60-02/568.

(3) Листом 01.03.2024 № 172 (вх. Відділення від 04.03.2024 № 60-01/830) КП «НУВКГ» надало відповідь на вищевказану вимогу.

(4) Відділенням було направлено до КП «НУВКГ» вимогу про надання інформації від 05.03.2024 № 60-02/938.

(5) Листом від 26.03.2024 № 234 (вх. Відділення від 01.04.2024 № 60-01/1275) КП «НУВКГ» надало відповідь на вищевказану вимогу.

(6) Відділенням було направлено до КП «НУВКГ» вимогу про надання інформації від 11.04.2024 № 60-02/1423е.

(7) Листом від 18.04.2024 № 326 (вх. Відділення від 22.04.2024 № 60-01/1550) КП «НУВКГ» надало відповідь на вищевказану вимогу.

(8) Розпорядженням адміністративної колегії Відділення від 11.06.2024 № 60/96-рп/к розпочато розгляд справи № 424/60/96-рп/к.24 за ознаками вчинення КП «НУВКГ» порушення законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченого частиною першою статті 13 та пунктом 2 статті 50 Закону України «Про захист економічної конкуренції», у вигляді зловживання монопольним (домінуючим) становищем на ринку послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення в частині видачі технічних умов на приєднання до систем централізованого питного водопостачання та централізованого водовідведення в межах **«Інформація доступ до якої обмежено»**, де розташовані водопровідні та каналізаційні системи, які знаходяться на балансі КП «НУВКГ» та використовуються (експлуатуються) ним для надання таких послуг своїм абонентам (споживачам), що може призвести до ущемлення інтересів споживачів, яке було б неможливим за умов існування значної конкуренції на цьому ринку.

(9) Листом від 12.06.2024 № 60-02/2904е на адресу КП «НУВКГ» (**«Інформація доступ до якої обмежено»**) було направлено копію розпорядження адміністративної колегії Відділення від 11.06.2024 № 60/96-рп/к про початок розгляду справи № 424/60/96-рп/к.24.

(10) Відповідно до рекомендованого повідомлення про вручення поштового відправлення № 0690055630042 лист від 12.06.2024 № 60-02/2904е (штрихкодний ідентифікатор № 0600930821303) було вручено за довіреністю 19.06.2024.

(11) Відділенням було направлено до КП «НУВКГ» вимогу про надання інформації від 12.06.2024 № 60-02/2909е.

(12) Листом від 25.06.2024 № 558 (вх. Відділення від 01.07.2024 № 60-01/2499) КП «НУВКГ» надало відповідь на вищевказану вимогу.

- (13) Відділенням було направлено до Головного управління ДПС у Чернігівській області лист про надання інформації від 13.06.2024 № 60-02/2958е.
- (14) Листом від 19.06.2024 № 3323/5/25-01-04-03-04-1 (вх. Відділення від 20.06.2024 № 60-01/1478кі) Головне управління ДПС у Чернігівській області надало відповідь на вищевказаний лист.
- (15) Відділенням було направлено до КП «НУВКГ» лист про надання пояснень від 02.07.2024 № 60-02/3614е.
- (16) Листом від 09.07.2024 № 605 (вх. Відділення від 10.07.2024 № 60-01/2676) КП «НУВКГ» надало відповідь на вищевказаний лист.
- (17) Листом від 09.07.2024 № 606 (вх. Відділення від 17.07.2024 № 60-01/2829) КП «НУВКГ» додатково надало відповідь на лист про надання пояснень від 02.07.2024 № 60-02/3614е.
- (18) За результатами збору та аналізу доказів у Справі складено подання від 29.07.2024 № 60-03/257-П про попередні висновки (далі – Подання).
- (19) Листом від 30.07.2024 № 60-02/4239е до Підприємства було направлено копію Подання.
- (20) Відповідно до рекомендованого повідомлення про вручення поштового відправлення № 0690064536032 лист від 30.07.2024 № 60-02/4239е (штрихкодний ідентифікатор № 0600947378942) вручено за довіреністю 06.08.2024.
- (21) КП «НУВКГ» листом від 14.08.2024 № 717 (вх. Відділення від 15.08.2024 № 60-01/3192) надало заперечення до змісту Подання.

2. ВІДПОВІДАЧ

- (22) Відповідачем у справі є КП «НУВКГ» (*«Інформація доступ до якої обмежено»*; ідентифікаційний код юридичної особи *«Інформація доступ до якої обмежено»*).
- (23) Згідно з відомостями, які містяться в Єдиному державному реєстрі юридичних осіб, фізичних осіб – підприємців та громадських формувань, основним видом діяльності КП «НУВКГ» є *«Інформація доступ до якої обмежено»* (код за КВЕД *«Інформація доступ до якої обмежено»*).
- (24) КП «НУВКГ» має ліцензію від 06.04.2011 № 125 на право провадження господарської діяльності з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення, видану Національною комісією, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг (переоформлену рішенням від 23.02.2016 № 219 на безстрокову).
- (25) Листом від 29.03.2024 № 333 (вх. Відділення від 04.04.2024 № 60-01/1317) КП «НУВКГ» повідомило, що надає послуги з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення в частині видачі технічних умов на приєднання до систем централізованого питного водопостачання та централізованого водовідведення в межах *«Інформація доступ до якої обмежено»*.
- (26) Тобто, КП «НУВКГ» є суб'єктом господарювання у розумінні статті 1 Закону України «Про захист економічної конкуренції».

3. ВИЗНАЧЕННЯ МОНОПОЛЬНОГО (ДОМІНУЮЧОГО) СТАНОВИЩА

- (27) Відділенням здійснено дослідження становища КП «НУВКГ» на ринку послуг з

централізованого водопостачання та централізованого водовідведення в частині видачі технічних умов на приєднання до систем централізованого питного водопостачання та централізованого водовідведення в територіальних межах **«Інформація доступ до якої обмежено»**, де розташовані водопровідні та каналізаційні системи, які знаходяться на балансі КП «НУВКГ» та використовуються (експлуатуються) ним для надання таких послуг своїм абонентам (споживачам), керуючись Методикою визначення монопольного (домінуючого) становища суб'єктів господарювання на ринку, затвердженої розпорядженням Антимонопольного комітету України від 5 березня 2002 року № 49-р, зареєстрованого у Міністерстві юстиції України 1 квітня 2002 року за № 317/6605 (із змінами) (далі – Методика), з урахуванням пункту 2.2 Методики та статті 12 Закону України «Про захист економічної конкуренції».

(28) Як передбачено пунктом 2.2 Методики, етапи визначення монопольного (домінуючого) становища суб'єктів господарювання, їх кількість та послідовність проведення, передбачені пунктом 2.1 Методики, було обрано та застосовано виходячи з фактичних обставин справи, зокрема: особливостей товару, структури ринку, обсягів наявної інформації щодо ринку тощо.

3.1. Встановлення об'єктів аналізу щодо визначення монопольного (домінуючого) становища

(29) Відповідно до пункту 3.1 Методики об'єктами аналізу щодо визначення монопольного (домінуючого) становища є: суб'єкт господарювання, група суб'єктів господарювання, конкретний товар (продукція, роботи, послуги), який випускається, постачається, продається, придбавається (використовується, споживається) цим суб'єктом господарювання.

(30) Під час визначення об'єктів аналізу Відділення виходило з того, що підставою для початку розгляду цієї справи стало виявлення ознак порушення законодавства про захист економічної конкуренції в діях КП «НУВКГ» за результатами здійснення державного контролю за дотриманням водопостачальними організаціями (водоканалами) вимог законодавства про захист економічної конкуренції під час надання послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення в частині видачі технічних умов на приєднання до систем централізованого питного водопостачання та централізованого водовідведення.

(31) Тобто, об'єктом для визначення монопольного (домінуючого) становища є:

- суб'єкт господарювання – КП «НУВКГ»;
- товар – послуги з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення в частині видачі технічних умов на приєднання до систем централізованого питного водопостачання та централізованого водовідведення.

Інша господарська діяльність Підприємства, крім надання вказаних послуг, не є об'єктом аналізу щодо визначення монопольного (домінуючого) становища.

3.2. Визначення переліку товарів та основних продавців, покупців цих товарів щодо яких має визначатися монопольне (домінуюче) становище

3.2.1. Складання переліку товарів, щодо яких має визначатися монопольне (домінуюче) становище суб'єкта господарювання і які мають ознаки одного товару, товарної групи.

(32) Згідно з пунктом 4.1 Методики перелік товарів, щодо яких має визначатися монопольне (домінуюче) становище суб'єкта господарювання, складається з товарів (товарних груп), які обертаються в Україні чи на відповідній частині її території і які мають для продавців (постачальників, виробників), покупців (споживачів, користувачів) ознаки одного (подібного, аналогічного) товару (товарної групи).

(33) Відповідно до пункту 1 Правил надання послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення, затверджених постановою Кабінету Міністрів України

від 05.07.2019 № 690 «Про затвердження Правил надання послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення і типових договорів про надання послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення» (далі – Правила № 690) цими правилами регулюються відносини між суб'єктом господарювання, що провадить господарську діяльність з централізованого водопостачання та/або централізованого водовідведення (далі – виконавець), та індивідуальним і колективним споживачем (далі – споживач), який отримує або має намір отримувати послуги з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення (далі – послуги), а також визначеною власником (співвласниками) особою, що здійснює розподіл обсягів послуг.

(34) Положеннями статті 1 Закону України «Про питну воду та питне водопостачання» визначено, що *централізоване питне водопостачання* – господарська діяльність із забезпечення споживачів питною водою за допомогою комплексу об'єктів, споруд, розподільних водопровідних мереж, пов'язаних єдиним технологічним процесом виробництва та транспортування питної води.

(35) Пунктом 29 частини першої статті 1 Закону України «Про водовідведення та очищення стічних вод» визначено, що *централізоване водовідведення* – господарська діяльність у сфері збирання, транспортування, очищення та скидання стічних вод за допомогою системи централізованого водовідведення.

(36) Невід'ємною складовою послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення є видача технічних умов на приєднання до систем централізованого питного водопостачання та централізованого водовідведення.

(37) Порядок користування системами централізованого питного водопостачання та централізованого водовідведення визначено Правилами користування системами централізованого питного водопостачання та централізованого водовідведення в населених пунктах України, що затверджені наказом Міністерства з питань житлово-комунального господарства України від 27.06.2008 № 190, зареєстрованим у Міністерстві юстиції України 07.10.2008 за № 936/15627 (у редакції наказу Міністерства розвитку громад та територій України від 19.04.2021 № 97) (далі – Правила № 190).

(38) Послуги з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення в частині видачі технічних умов на приєднання до систем централізованого питного водопостачання та централізованого водовідведення надаються КП «НУВКГ» на платній основі, а отже є товаром відносно якого визначається монопольне (домінуюче) становище суб'єкта господарювання.

(39) Визначення ознак одного (подібного, аналогічного) товару (товарної групи) здійснюється, виходячи з подібності, зокрема: споживчих характеристик, умов споживання, умов реалізації та цін.

3.2.2. Споживчі характеристики

(40) Відповідно до Методики споживчі характеристики товару визначаються за функціональним призначенням, фізичними, технічними та експлуатаційними характеристиками, ступенем новизни товару.

(41) Відносини між суб'єктом господарювання, що провадить господарську діяльність з централізованого водопостачання та/або централізованого водовідведення (далі – Виконавець), та індивідуальним і колективним споживачем (далі – Споживач), який отримує або має намір отримувати послуги з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення, а також визначеною власником (співвласниками) особою, що здійснює розподіл обсягів послуг регулюють Правила № 690.

(42) Пунктом 7 Правил № 690 визначено, що Виконавець забезпечує безпечне та безперервне постачання питної води споживачу, якість та тиск якої повинні відповідати вимогам законодавства та умовам договору.

(43) Пунктом 8 Правил № 690 визначено, що параметри якості питної води повинні відповідати вимогам державних санітарних норм і правил на питну воду.

(44) Значення тиску питної води повинно відповідати параметрам, встановленим державними будівельними нормами.

(45) Згідно із пунктом 9 Правил № 690 Виконавець забезпечує постачання питної води у відповідній кількості та якості послуги, що встановлені нормативами:

- індивідуальним договором про надання послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення з обслуговуванням внутрішньобудинкових систем – до межі внутрішньобудинкових систем багатоквартирного будинку (будівлі) та інженерно-технічних систем приміщення споживача;
- за колективним договором про надання послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення, договором з колективним споживачем про надання послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення, індивідуальним договором про надання послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення, договором з власником (користувачем) будівлі (приміщення у будівлі) про надання послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення – до межі зовнішніх інженерних мереж постачання послуг виконавця та внутрішньобудинкових систем багатоквартирного будинку (будівлі).

(46) Відповідно до пункту 10 Правил № 690 визначення кількості та якості (щодо тиску) послуг здійснюється відповідно до умов договору:

- за показаннями вузла комерційного обліку послуги та іншими засобами вимірювальної техніки – для колективного договору, договору з колективним споживачем, договору з власником (користувачем) будівлі, індивідуального договору;
- з урахуванням показань вузла (вузлів) розподільного обліку послуги (у разі їх наявності) – для індивідуальних договорів про надання послуг з обслуговуванням внутрішньобудинкових систем.

(47) Відповідно до частини першої статті 1 Закону України «Про питну воду та питне водопостачання» *технічні умови* - це комплекс умов і вимог до інженерного забезпечення систем водопостачання, які мають відповідати його розрахунковим параметрам.

(48) Згідно з положеннями статті 23 Закону України «Про питну воду та питне водопостачання» суб'єкт господарювання, що здійснює експлуатацію об'єктів централізованого питного водопостачання, забезпечує населення питною водою за допомогою пунктів розливу (в тому числі пересувних), застосування установок (пристроїв) підготовки питної води та/або виробництво фасованої питної води (далі – підприємства питного водопостачання) має право, зокрема, видавати дозволи і технічні умови на підключення споживачів до систем централізованого питного водопостачання.

(49) Відповідно до положень статті 29 Закону України «Про питну воду та питне водопостачання» нормативом у сфері питної води та питного водопостачання є, зокрема, технічні умови.

(50) У технічних умовах зазначаються:

- а) найменування та адреса об'єкта, замовника, проектувальника, вид будівництва, нормативні терміни проектування і будівництва;
- б) відомості про джерела питного водопостачання;

в) місце приєднання до водопровідних мереж, вимоги до обладнання, вузлів приєднання;
г) основні розрахункові інженерні параметри системи питного водопостачання, що включають:
гарантовану кількість і якість питної води;
тиск у місці підключення.

(51) Порядок розроблення та затвердження технічних умов у сфері питної води та питного водопостачання встановлюється центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері житлово-комунального господарства.

(52) Пунктом 24 частини першої статті 1 Закону України «Про водовідведення та очищення стічних вод» визначено, що *технічні умови* - комплекс умов до інженерного забезпечення систем водовідведення, які мають відповідати його розрахунковим параметрам.

(53) Відповідно до статті 22 Закону України «Про водовідведення та очищення стічних вод» приєднання до систем централізованого водовідведення здійснюється відповідно до технічних умов, виданих підприємством централізованого водовідведення.

(54) У технічних умовах на приєднання до систем централізованого водовідведення зазначаються:

- найменування та адреса об'єкта, замовника, проектувальника;
- вид будівництва, нормативні строки проектування і будівництва;
- місце та спосіб приєднання до мереж централізованого водовідведення, вимоги до обладнання, вузлів приєднання;
- відомості про місце скидання очищених стічних вод;
- основні розрахункові інженерні параметри системи централізованого водовідведення, що включають:
 - кількість, якість і режим надходження стічних вод;
 - тиск у місці підключення;
 - умови скиду очищених стічних вод.

(55) При цьому, основною споживчою характеристикою послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення в частині видачі технічних умов на приєднання до систем централізованого питного водопостачання та централізованого водовідведення, є їх надання суб'єктами господарювання, що діють на цьому ринку із застосуванням спеціального обладнання, що їм належать або ними використовуються (експлуатуються).

(56) З огляду на наведене, невід'ємною складовою послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення є видача технічних умов на приєднання до систем централізованого питного водопостачання та централізованого водовідведення.

3.2.3. Умови споживання та умови реалізації

(57) Пунктом 4 Правил № 190 визначено, що технічні умови на приєднання до систем централізованого питного водопостачання та централізованого водовідведення (далі – технічні умови) - комплекс умов та вимог до інженерного забезпечення об'єкта будівництва, реконструкції та заходів для забезпечення гідравлічних параметрів стабільної роботи систем централізованого питного водопостачання (з урахуванням забезпечення потреб пожежогасіння) та/або централізованого водовідведення.

(58) Пунктом 9 розділу II «Обов'язки виконавця послуги з централізованого водопостачання/централізованого водовідведення та споживача у сфері користування

системами централізованого питного водопостачання та водовідведення» Правил № 190 споживач забезпечує виконання технічних умов та підключення об'єктів до систем централізованого питного водопостачання та водовідведення згідно із цими правилами.

(59) Розділ III Правил № 190 визначає, що приєднання до систем централізованого питного водопостачання та централізованого водовідведення здійснюється відповідно до технічних умов, виданих виконавцем послуги з централізованого водопостачання/централізованого водовідведення, та розробленого і затвердженого в установленому порядку проєкту на приєднання.

(60) Для забезпечення водопостачанням та водовідведенням будівельних майданчиків (на час будівництва об'єкта) видаються технічні умови на тимчасове підключення та укладаються тимчасові угоди з водопостачання та водовідведення за тимчасовою схемою на період будівництва.

(61) Для одержання технічних умов споживач подає виконавцю послуги з централізованого водопостачання / централізованого водовідведення такі документи:

- заяву;
- опитувальний лист;
- ситуаційний план з визначенням місця розташування земельної ділянки на відповідній території - в масштабі 1:500 із зазначенням підземних інженерних комунікацій (при необхідності);
- копії документів, які підтверджують право власності або користування земельною ділянкою;
- вкопювання з містобудівної документації зі схемою прив'язки до систем водопостачання та водовідведення, яка пропонується;
- копію дозволу на спеціальне водокористування та копію спеціального дозволу на користування надрами (у разі наявності обов'язку щодо їх отримання);
- розрахунок витрат водоспоживання і водовідведення об'єкта згідно з діючими нормами, завірений підписами керівника проєктної організації та замовника;
- у разі наміру замовника приєднатися до водопровідної мережі та/або мережі водовідведення, які не належать виконавцю послуги з централізованого водопостачання/централізованого водовідведення, додатково надається погодження (згода) власника цих мереж.

(62) Передумовою для приєднання об'єктів до систем централізованого питного водопостачання та централізованого водовідведення є визначена виконавцем послуги з централізованого водопостачання/централізованого водовідведення технічна можливість доступу споживачів до відповідних послуг на основі оцінки впливу, визначеної Законом України «Про оцінку впливу на довкілля», підключення об'єкта за умови дотримання належного рівня надання послуг з урахуванням наявності мереж, їх пропускнув здатності, параметрів тиску, спроможності очисних споруд.

(63) За відсутності технічних можливостей для надання послуг централізованого водопостачання та/або централізованого водовідведення виконавець послуги з централізованого водопостачання/централізованого водовідведення відмовляє у приєднанні.

(64) Можливість доступу до таких послуг в майбутньому визначається генеральним планом відповідного населеного пункту щодо систем централізованого питного водопостачання та/або централізованого водовідведення.

(65) У випадку розміщення на одній земельній ділянці кількох промислових підприємств, які скидають стічні води у систему централізованого водовідведення, виконавець послуги

з централізованого водопостачання/централізованого водовідведення при видачі технічних умов передбачає встановлення контрольних колодязів на мережах водовідведення споживача для кожного з підприємств.

(66) За наявності технічної можливості для приєднання об'єкта споживача до систем централізованого питного водопостачання та/або централізованого водовідведення, виконавець послуги з централізованого водопостачання / централізованого водовідведення видає технічні умови згідно з поданою заявою протягом десяти робочих днів з дня реєстрації відповідної заяви.

(67) Собівартість послуг з підготовки технічних умов на приєднання до систем централізованого питного водопостачання та/або централізованого водовідведення визначається на підставі обґрунтованих трудовитрат, вартості одного людино-дня, виходячи із складності об'єкта підключення та категорії споживача.

(68) Строк дії технічних умов складає три роки з дня їх надання у разі неприєднання об'єкта до систем централізованого питного водопостачання та/або централізованого водовідведення.

(69) Збільшення ліміту водоспоживання/водовідведення потребує розробки нових технічних умов.

(70) Технічні умови повинні включати:

- місце та спосіб підключення до систем централізованого питного водопостачання та/або централізованого водовідведення;
- обсяг та тиск води, режим водопостачання;
- обсяги, вид та показники якості стічних вод, що скидаються;
- рекомендовані матеріали труб та перелік арматури і обладнання на них, глибину залягання трубопроводів;
- місце встановлення приладів обліку води, їх діаметр, тип, параметри, вимоги до встановлення;
- умови для влаштування проміжного резервуара, насосів – підвищувачів тиску, регуляторів тиску та обмежувачів;
- графічний матеріал із нанесенням відповідних інженерних мереж, місця приєднання до них об'єкта, місце розмежування балансової належності;
- термін дії технічних умов.

(71) Технічні умови є підставою для розроблення проєктно-технічної документації на приєднання до систем централізованого питного водопостачання та/або централізованого водовідведення (далі – проєктно-технічна документація) згідно з державно-будівельними нормами та іншими нормативно-правовими актами і є обов'язковими для виконання.

(72) Проєктно-технічна документація розробляється відповідно до виданих виконавцем послуги з централізованого водопостачання/централізованого водовідведення технічних умов.

(73) Строк розгляду поданої на узгодження проєктно-технічної документації не може перевищувати п'ятнадцяти робочих днів з дня її отримання виконавцем послуги з централізованого водопостачання / централізованого водовідведення.

(74) Для забезпечення водопостачання об'єкта потрібно влаштування одного водопровідного вводу. В окремих випадках для об'єктів, що потребують дублювання водопостачання і мають протипожежні водопроводи, а також при великих витратах води, виконавець послуги з централізованого водопостачання / централізованого водовідведення

може дати дозвіл на влаштування додаткових вводів. На кожному вводі мають бути встановлені вузол комерційного обліку води та запірна арматура. Виконавець послуги з централізованого водопостачання / централізованого водовідведення має право визначати призначення вводів (діючих або резервних) і вимагати від споживача ліквідації зайвих вводів або влаштування додаткових. Кількість та призначення вводів визначаються на підставі проєктно-технічної документації.

(75) Приєднання об'єктів безпосередньо до водогонів не допускається.

(76) Не допускається з'єднувати мережі господарсько-питних водопроводів з мережами, по яких транспортується вода непитної якості, а також з мережами нецентралізованого водопроводу.

(77) Підключення нових вводів до систем централізованого питного водопостачання та централізованого водовідведення, не обладнаних комерційними приладами обліку води, не допускається.

(78) Проєкт на приєднання до систем централізованого питного водопостачання та централізованого водовідведення подається для узгодження виконавцю послуги з централізованого водопостачання / централізованого водовідведення у двох примірниках. Після узгодження проєкту на приєднання перший примірник залишається у виконавця послуги з централізованого водопостачання/централізованого водовідведення, а другий - повертається замовнику/споживачу.

(79) У випадках відхилень проєктно-технічної документації від технічних умов та відповідних нормативних документів виконавець послуги з централізованого водопостачання / централізованого водовідведення протягом п'ятнадцяти робочих днів з дня отримання проєкту на приєднання має надати споживачу лист із зауваженнями та рекомендаціями щодо її доопрацювання або узгодити її із зауваженнями.

(80) Ненадання споживачем виконавцю послуги з централізованого водопостачання / централізованого водовідведення доопрацьованої проєктно-технічної документації у тридцятиденний строк з дати отримання ним листа із зауваженнями та рекомендаціями є підставою для відмови у приєднанні.

(81) По завершенню будівельних робіт з влаштування водопровідного вводу та водопровідних пристроїв необхідно здійснити їх очищення, промивання, випробування, дезінфекцію та повторне промивання.

(82) Роботи з підключення збудованої водопровідної мережі до систем централізованого питного водопостачання та централізованого водовідведення виконуються виконавцем послуги з централізованого водопостачання / централізованого водовідведення на платній основі за окремим договором та при умові укладеного договору про надання послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення. Якщо промитий трубопровід (водопровідний ввід) не було введено в експлуатацію протягом п'яти діб, даний трубопровід (водопровідний ввід) підлягає повторному промиванню.

(83) Після закінчення робіт з підключення до систем централізованого питного водопостачання та централізованого водовідведення складається акт щодо їх технічної готовності, який підписується замовником, представником виконавця послуги з централізованого водопостачання/централізованого водовідведення, іншими зацікавленими сторонами в установленому законодавством порядку та разом з виконавчою документацією передається виконавцю комунальної послуги на зберігання, а другий примірник акта - замовнику.

(84) У разі зміни цільового призначення приміщення та/або запланованих змін господарської діяльності споживачів, якщо вони ведуть до зміни обсягів спожитої питної води та скидів стічних вод, у місячний строк споживачі до дати виникнення змін надають виконавцю послуги з централізованого водопостачання / централізованого водовідведення заяву та відповідні документи для одержання технічних умов та внесення змін до договору.

(85) Новий споживач у семиденний строк після прийняття об'єкта повинен письмово повідомити виконавця послуги з централізованого водопостачання / централізованого водовідведення про прийняття на себе зобов'язань щодо отримання послуг з централізованого водопостачання та/або централізованого водовідведення та переукладання акта розмежування майнової належності та експлуатаційної відповідальності сторін.

(86) Водопровідні мережі, що підводять воду для поливання, повинні мати запірні вентиля та вузли комерційного обліку в місці приєднання до систем централізованих питного водопостачання.

(87) У разі неможливості скиду стічних вод з території споживача у систему централізованого водовідведення самопливом застосовуються станції перекачування стічних вод. Для їх спорудження споживачі мають звернутися до виконавця послуги з централізованого водопостачання/централізованого водовідведення для одержання технічних умов на проектування та узгодження проекту.

3.2.4. Ціна

(88) Пунктом 7 розділу III Правил № 190 визначено, що собівартість послуг з підготовки технічних умов на приєднання до систем централізованого питного водопостачання та/або централізованого водовідведення визначається на підставі обґрунтованих трудовитрат, вартості одного людино-дня, виходячи із складності об'єкта підключення та категорії споживача.

(89) Наказом КП «НУВКГ» від 29.03.2021 № 36-У з 29.03.2021 введено в дію наступну вартість підготовки та видачі технічних умов інженерного забезпечення по підключенню населення, інших абонентів (підприємств, бюджету) до систем централізованого водопостачання та централізованого водовідведення:

- **для населення** – до систем централізованого водопостачання 680,80 грн з ПДВ; до систем централізованого водовідведення 680,80 грн з ПДВ; до систем централізованого водопостачання та централізованого водовідведення 1142,00 грн з ПДВ;
- **для інших абонентів (підприємств, бюджету)** – до систем централізованого водопостачання 972,50 грн з ПДВ; до систем централізованого водовідведення 972,50 грн з ПДВ; до систем централізованого водопостачання та централізованого водовідведення 1631,50 грн з ПДВ.

(90) Наказом КП «НУВКГ» від 11.11.2021 № 87-У з 12.11.2021 введено в дію наступну вартість підготовки та видачі технічних умов інженерного забезпечення по підключенню населення, інших абонентів (підприємств, бюджету) до систем централізованого водопостачання та централізованого водовідведення:

- **для населення** – до систем централізованого водопостачання 927,80 грн з ПДВ; до систем централізованого водовідведення 927,80 грн з ПДВ; до систем централізованого водопостачання та централізованого водовідведення 1556,70 грн з ПДВ;
- **для інших абонентів (підприємств, бюджету)** – до систем централізованого водопостачання 1265,20 грн з ПДВ; до систем централізованого водовідведення 1265,20 грн з ПДВ; до систем централізованого водопостачання та централізованого водовідведення 2122,80 грн з ПДВ.

(91) Наказом КП «НУВКГ» від 15.02.2022 № 16-У з 15.02.2022 введено в дію наступну вартість підготовки та видачі технічних умов інженерного забезпечення по підключенню населення, інших абонентів (підприємств, бюджету) до систем централізованого водопостачання та централізованого водовідведення:

- для населення – до систем централізованого водопостачання 1010,20 грн з ПДВ; до систем централізованого водовідведення 1010,20 грн з ПДВ; до систем централізованого водопостачання та централізованого водовідведення 1142,00 грн з ПДВ;
- для інших абонентів (підприємств, бюджету) – до систем централізованого водопостачання 1371,80 грн з ПДВ; до систем централізованого водовідведення 1371,80 грн з ПДВ; до систем централізованого водопостачання та централізованого водовідведення 2297,80 грн з ПДВ.

3.2.5. Складання переліку основних продавців (постачальників, виробників), покупців (споживачів) товарів (товарних груп)

(92) Відповідно до абзацу одинадцятого пункту 4 Правил № 190 *замовник послуг з централізованого водопостачання та водовідведення* - споживач або суб'єкт господарювання, який має намір здійснити будівництво або реконструкцію об'єкта будівництва з подальшим його приєднанням до систем централізованого водопостачання та водовідведення.

(93) Згідно з пунктом першим розділу III Правил № 190 приєднання до систем централізованого питного водопостачання та централізованого водовідведення здійснюється відповідно до технічних умов, виданих виконавцем послуги з централізованого водопостачання / централізованого водовідведення, та розробленого і затвердженого в установленому порядку проекту на приєднання.

(94) Враховуючи вищезазначене, споживачі **«Інформація доступ до якої обмежено»** не мають можливості вибору підприємства, яке надавало б послуги з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення в частині видачі технічних умов на приєднання до систем централізованого питного водопостачання та централізованого водовідведення в **«Інформація доступ до якої обмежено»**, оскільки КП «НУВКГ» є єдиним підприємством, яке надає вказані послуги в межах **«Інформація доступ до якої обмежено»**, тобто споживачі можуть скористатися послугами лише Підприємства.

(95) Отже, учасниками ринку послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення в частині видачі технічних умов на приєднання до систем централізованого питного водопостачання та централізованого водовідведення в територіальних межах **«Інформація доступ до якої обмежено»** є:

- продавець (виконавець) – КП «НУВКГ», яке включено до зведеного переліку суб'єктів природних монополій з видом діяльності – централізоване водопостачання та централізоване водовідведення;
- покупці (замовники) – споживачі, які мають намір отримувати послуги з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення.

3.3. Визначення товарних меж ринку

(96) У пункті 1.3 Методики визначено, що *товар* – це будь-який предмет господарського обороту, в тому числі продукція, роботи, послуги, документи, що підтверджують зобов'язання та права (зокрема цінні папери).

(97) *Товарні межі ринку* – товар (товарна група), сукупність схожих, однорідних предметів господарського обороту, в межах якої споживач за звичайних умов може перейти від споживання певного виду предметів господарського обороту до споживання іншого.

(98) Згідно з пунктами 5.1 та 5.3 Методики товарні межі ринку визначаються шляхом

формування групи взаємозамінних товарів (товарних груп), у межах якої споживач за звичайних умов може легко перейти від споживання одного товару до споживання іншого.

(99) Формування групи взаємозамінних товарів (товарних груп) здійснюється із переліку товарів, які мають для продавців (постачальників, виробників), покупців (споживачів, користувачів) ознаки одного (подібного, аналогічного) товару (товарної групи), за показниками взаємозамінності, якими зокрема є:

- подібність призначення, споживчих властивостей, умов використання тощо;
- подібність фізичних, технічних, експлуатаційних властивостей і характеристик, якісних показників тощо;
- наявність спільної групи споживачів товару (товарної групи);
- відсутність суттєвої різниці в цінах;
- взаємозамінність товарів (товарної групи) з точки зору їх виробництва, тобто здатності виробників запропонувати нові товари на заміну існуючих.

(100) Стандартизованими товарами (товарними групами) можуть розглядатися товари, які мають єдину систему показників, параметрів, що характеризують товар, і у виробництві яких використовуються єдині чи однакові технічні стандарти, технічні умови, стандарти застосування тощо.

(101) Послуги з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення в частині видачі технічних умов на приєднання до систем централізованого питного водопостачання та централізованого водовідведення є стандартизованими.

(102) Споживач може отримати вказані послуги лише у суб'єкта господарювання, який їх надає виключно в межах балансової належності систем водопостачання та водовідведення.

(103) Враховуючи споживчі, технічні, експлуатаційні властивості та характеристики, умови використання послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення в частині видачі технічних умов на приєднання до систем централізованого питного водопостачання та централізованого водовідведення, а також умови їх надання, вони не мають аналогів та не можуть бути замінені іншими послугами.

(104) Отже, централізоване водопостачання та централізоване водовідведення в частині видачі технічних умов на приєднання до систем централізованого питного водопостачання та централізованого водовідведення є послугами, які не мають заміників, а відтак у споживачів цих послуг відсутня альтернатива.

(105) За таких обставин, товарними межами ринку за показниками взаємозамінності, подібності призначення споживчих властивостей та умов використання товару є послуги з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення в частині видачі технічних умов на приєднання до систем централізованого питного водопостачання та централізованого водовідведення, які не мають товарів - заміників.

3.4. Визначення територіальних (географічних) меж ринку

(106) У пункті 1.3 Методики визначено, що *територіальні (географічні) межі ринку* – територія зі сферою взаємовідносин купівлі-продажу товару (групи товарів), в межах якої за звичайних умов споживач може легко задовольнити свій попит на певний товар і яка може бути, як правило, територією держави, області, району, міста тощо або їхніми частинами.

(107) Відповідно до пункту 6.1 Методики територіальні (географічні) межі ринку певного товару (товарної групи) визначаються шляхом установаження мінімальної території, за межами якої з точки зору споживача придбання товарів (товарної групи), що належить до групи взаємозамінних товарів (товарної групи), є неможливим або недоцільним.

(108) Пунктом 1.3 Ліцензійних умов провадження господарської діяльності з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення, затверджених постановою Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг від 22.03.2017 р. № 307 (далі – Ліцензійні умови), визначено наступні терміни:

- централізоване водопостачання - господарська діяльність із забезпечення споживачів питною водою за допомогою комплексу об'єктів, споруд, розподільних водопровідних мереж, пов'язаних єдиним технологічним процесом виробництва, транспортування та постачання питної води;
- система централізованого водопостачання - комплекс об'єктів, споруд, водопровідних мереж, пов'язаних єдиним технологічним процесом виробництва, транспортування та постачання питної води споживачам;
- система централізованого водовідведення (каналізація) - комплекс об'єктів, споруд, колекторів, каналізаційних мереж, пов'язаних єдиним технологічним процесом відведення та очищення стічної води населених пунктів;
- місце провадження господарської діяльності з централізованого водопостачання - територія, у межах якої провадиться господарська діяльність із забезпечення споживачів питною водою за допомогою комплексу об'єктів, споруд, водопровідних мереж, пов'язаних єдиним технологічним процесом виробництва, транспортування та постачання питної води, що зазначені в документах, які додаються до заяви про отримання ліцензії (з урахуванням змін до документів, поданих ліцензіатом в установленому цими Ліцензійними умовами порядку);
- місце провадження господарської діяльності з централізованого водовідведення - територія, у межах якої провадиться господарська діяльність із відведення та очищення стічної води за допомогою комплексу об'єктів, споруд, колекторів, каналізаційних мереж, пов'язаних єдиним технологічним процесом, що зазначені в документах, які додаються до заяви про отримання ліцензії (з урахуванням змін до документів, поданих ліцензіатом в установленому цими Ліцензійними умовами порядку).

(109) З урахуванням зазначеного, характерною особливістю надання послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення в частині видачі технічних умов на приєднання до систем централізованого питного водопостачання та централізованого водовідведення є неможливість переміщення попиту географічно, оскільки необхідною умовою отримання даних послуг є наявність діючих систем централізованого питного водопостачання та централізованого водовідведення.

(110) При визначенні територіальних (географічних) меж ринку послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення в частині видачі технічних умов на приєднання до систем централізованого питного водопостачання та централізованого водовідведення враховано мінімальну територію, за межами якої придбання товару для споживачів є неможливим.

(111) Отримання послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення в частині видачі технічних умов на приєднання до систем централізованого питного водопостачання та централізованого водовідведення можливе лише у суб'єкта господарювання, який провадить діяльність з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення на певній території.

(112) На території *«Інформація доступ до якої обмежено»* відсутні конкуренти КП «НУВКГ», що надають послуги з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення в межах водопровідно-каналізаційних систем, які знаходяться на балансі КП «НУВКГ».

(113) Таким чином, територіальними (географічними) межами ринку послуг з

централізованого водопостачання та централізованого водовідведення в частині видачі технічних умов на приєднання до систем централізованого питного водопостачання та централізованого водовідведення є межі розташування водопровідно-каналізаційних систем, які знаходяться на балансі КП «НУВКГ» та використовуються (експлуатуються) ним для надання таких послуг своїм абонентам (споживачам).

(114) При остаточному визначенні територіальних (географічних) меж ринку визначальною є менша здатність до переміщення або попиту, або пропозиції.

(115) Отже, територіальними (географічними) межами ринку послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення в частині видачі технічних умов на приєднання до систем централізованого питного водопостачання та централізованого водовідведення є територія **«Інформація доступ до якої обмежено»**, де розташовані водопровідні та каналізаційні системи, які знаходяться на балансі КП «НУВКГ» та використовуються (експлуатуються) ним для надання таких послуг своїм абонентам (споживачам).

3.5. Проміжок часу, стосовно якого має визначатися становище суб'єктів господарювання на ринку – часові межі ринку

(116) У пункті 1.3 Методики визначено, що *часові межі ринку* – час стабільності ринку, тобто період, протягом якого структура ринку, співвідношення попиту та пропозиції на ньому істотно не змінюються.

(117) Відповідно до пунктів 7.1 та 7.2 Методики часові межі ринку визначаються як проміжок часу (як правило - рік), протягом якого відповідна сукупність товарно-грошових відносин між продавцями і споживачами утворює ринок товару із сталою структурою.

(118) У випадках, коли період повного обороту авансованого капіталу у виробництві відповідного товару є більшим, ніж один рік, як часові межі ринку як правило визначається проміжок часу, який дорівнює від одного до трьох зазначених періодів обороту капіталу.

(119) Протягом періоду з серпня 2021 року (дата протоколу технічної наради) по червень 2024 (дата останньої відповіді Підприємства) КП «НУВКГ» залишалось єдиним виконавцем послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення в частині видачі технічних умов на приєднання до систем централізованого питного водопостачання та централізованого водовідведення.

(120) Часовими межами досліджуваного ринку визначено період з серпня 2021 року по червень 2024 року, тобто проміжок часу, протягом якого незмінними залишались структура ринку, співвідношення попиту і пропозиції на ньому.

3.6. Визначення потенційних конкурентів

(121) Згідно з пунктом 9.1 Методики потенційними конкурентами вважаються такі суб'єкти господарювання: які мають матеріально-технічну базу, кадри, технології тощо, але з різних причин не реалізують ці можливості; які виготовляють товари (товарні групи), що складають товарні межі ринку, але не реалізують їх на відповідному ринку; нові суб'єкти господарювання, які можуть вступити на ринок.

(122) Згідно із положеннями статті 1 Закону України «Про природні монополії» *природна монополія* – стан товарного ринку, при якому задоволення попиту на цьому ринку є більш ефективним за умови відсутності конкуренції внаслідок технологічних особливостей виробництва (у зв'язку з істотним зменшенням витрат виробництва на одиницю товару в міру збільшення обсягів виробництва), а товари (послуги), що виробляються суб'єктами природних монополій, не можуть бути замінені у споживанні іншими товарами (послугами), у зв'язку з чим попит на цьому товарному ринку менше залежить від зміни цін

на ці товари (послуги), ніж попит на інші товари (послуги).

(123) Частиною першою статті 5 Закону України «Про природні монополії» визначено, що відповідно до цього закону регулюється діяльність суб'єктів природних монополій у сферах централізованого водопостачання та централізованого водовідведення.

(124) Отже, ринок в даній сфері діяльності знаходиться в стані природної монополії, характерні ознаки якого визначені в абзаці першому частини другої статті 1 зазначеного закону.

(125) Внаслідок технологічних особливостей водопостачання та водовідведення, а також з огляду на обмеження, що пов'язані з територією розміщення (розташування) водопровідних та каналізаційних систем, конкуренція на ринку послуг централізованого водопостачання та централізованого водовідведення в частині видачі технічних умов на приєднання до систем централізованого питного водопостачання та централізованого водовідведення – відсутня, тому потенційні конкуренти у Підприємства відсутні.

3.7. Визначення бар'єрів для вступу на ринок

(126) У пункті 1.3 Методики визначено, що *бар'єри вступу на ринок* – обставини, які перешкоджають новим суб'єктам господарювання почати конкурувати на рівних із суб'єктами господарювання, що вже діють на певному товарному ринку.

(127) Відповідно до пункту 9.2 Методики, бар'єрами для вступу потенційних конкурентів на відповідний ринок є: обмеження за попитом, пов'язані з високою насиченістю ринку товарами (товарними групами) та низькою платоспроможністю покупців; адміністративні обмеження; економічні та організаційні обмеження; екологічні обмеження; нерозвиненість ринкової інфраструктури; інші обмеження, що спричиняють суттєві витрати, необхідні для вступу на певний ринок товару (товарної групи).

(128) Як було зазначено вище, КП «НУВКГ» включено до зведеного переліку суб'єктів природних монополій з видом діяльності – централізоване водопостачання та централізоване водовідведення; територія діяльності – **«Інформація доступ до якої обмежено»**.

(129) Відповідно до пункту 28 частини першої статті 7 Закону України «Про ліцензування видів господарської діяльності» діяльність у сфері централізованого водопостачання та централізованого водовідведення підлягає ліцензуванню.

(130) При цьому, внаслідок технологічних особливостей ринку послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення в частині видачі технічних умов на приєднання до систем централізованого питного водопостачання та централізованого водовідведення, конкуренція на них відсутня.

(131) Отже, бар'єрами вступу на досліджуваний ринок є адміністративні, економічні та організаційні обмеження, пов'язані із необхідністю отримання дозвільних документів побудови (модернізації) відповідної інфраструктури, що потребує значних капіталовкладень та тривалого часу.

3.8. Загальні висновки щодо визначення монопольного (домінуючого) становища

(132) Враховуючи викладене, КП «НУВКГ» в територіальних межах **«Інформація доступ до якої обмежено»**, де розташовані водопровідні та каналізаційні системи, які знаходяться на балансі КП «НУВКГ» та використовуються (експлуатуються) ним для надання таких послуг своїм абонентам (споживачам), не має конкурентів на ринку послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення в частині видачі технічних умов на приєднання до систем централізованого питного водопостачання та

централізованого водовідведення, а відтак споживачі не мають можливості отримувати такі послуги від інших суб'єктів господарювання.

(133) Відповідно до абзацу другої частини першої статті 12 Закону України «Про захист економічної конкуренції» суб'єкт господарювання займає монополіне (домінуюче) становище на ринку товару, якщо на цьому ринку у нього немає жодного конкурента.

(134) Таким чином, КП «НУВКГ» у період з серпня 2021 року по червень 2024 року в межах *«Інформація доступ до якої обмежено»*, де розташовані водопровідні та каналізаційні системи, які знаходяться на балансі КП «НУВКГ» та використовуються (експлуатуються) ним для надання таких послуг своїм абонентам (споживачам), займало монополіне (домінуюче) становище на ринку послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення в частині видачі технічних умов на приєднання до систем централізованого питного водопостачання та централізованого водовідведення.

4. НОРМАТИВНО-ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ

(135) Діяльність у сфері надання послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення в частині видачі технічних умов на приєднання до систем централізованого питного водопостачання та централізованого водовідведення протягом досліджуваного періоду з серпня 2021 року по червень 2024 року регулювалась, зокрема:

- Законом України «Про питну воду та питне водопостачання» від 10.02.2002 № 2918-III (далі – Закон¹);
- Законом України «Про водовідведення та очищення стічних вод» від 12.01.2023 № 2887-IX;
- Законом України «Про метрологію та метрологічну діяльність» від 05.06.2014 № 1314-VII (далі – Закон²);
- Правилами № 690;
- Правилами № 190;
- Технічним регламентом законодавчо регульованих засобів вимірювальної техніки, затвердженим постановою Кабінету Міністрів України від 13.01.2016 № 94 (далі – Технічний регламент № 94);
- Технічним регламентом засобів вимірювальної техніки, затвердженим постановою Кабінету Міністрів України від 24.02.2016 № 163 (далі – Технічний регламент № 163);
- Порядком ведення Реєстру затверджених типів засобів вимірювальної техніки, затвердженим наказом Міністерства економічного розвитку і торгівлі України від 13.07.2016 № 1161, зареєстрованим в Міністерстві юстиції України 03.08.2016 за № 1081/29211 (далі – Порядок).

(136) Відповідно до пункту 1 розділу III «Приєднання об'єктів до систем централізованого питного водопостачання та централізованого водовідведення» Правил № 190 приєднання до систем централізованого питного водопостачання та централізованого водовідведення здійснюється відповідно до технічних умов (додаток 2 до Правил № 190), виданих виконавцем послуги з централізованого водопостачання / централізованого водовідведення, та розробленого і затвердженого в установленому порядку проекту на приєднання.

(137) Згідно з пунктом 9 розділу III «Приєднання об'єктів до систем централізованого питного водопостачання та централізованого водовідведення» Правил № 190 технічні умови повинні включати:

- місце та спосіб підключення до систем централізованого питного водопостачання та/або централізованого водовідведення;
- обсяг та тиск води, режим водопостачання;
- обсяги, вид та показники якості стічних вод, що скидаються;

- рекомендовані матеріали труб та перелік арматури і обладнання на них, глибину залягання трубопроводів;
- **місце встановлення приладів обліку води, їх діаметр, тип, параметри, вимоги до встановлення;**
- умови для влаштування проміжного резервуара, насосів - підвищувачів тиску, регуляторів тиску та обмежувачів;
- графічний матеріал із нанесенням відповідних інженерних мереж, місця приєднання до них об'єкта, місце розмежування балансової належності;
- термін дії технічних умов.

(138) Відповідно до пункту 1 розділу V «Порядок обліку та визначення обсягів спожитих послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення» Правил № 190 споживачі, які приєднані або мають намір приєднатися до систем централізованого питного водопостачання та централізованого водовідведення, зобов'язані забезпечити наявність у них засобів вимірювальної техніки, **за умови їх відповідності вимогам Закону України «Про метрологію та метрологічну діяльність» та іншим нормативно-правовим актам, що містять вимоги до таких засобів вимірювальної техніки.**

(139) При цьому, додатком 2 до Правил № 190 є типова форма технічних умов на приєднання до систем централізованого питного водопостачання та централізованого водовідведення.

(140) Зазначені технічні умови складаються з таких розділів:

- основні відомості (в яких відображається інформація про замовника та об'єкт будівництва);
- умови водопостачання (в яких зазначено потребу у воді, нормативні вимоги, місце підключення тощо);
- умови водовідведення (в яких відображаються санітарно-технічні показники стічних вод, нормативні вимоги, місце приєднання, особливі умови).

(141) Пунктом 8 розділу «Умови водопостачання» типової форми технічних умов на приєднання до систем централізованого водопостачання та водовідведення (додаток 2 до Правил № 190) передбачено, що у таких технічних умовах зазначається: *«на водопровідному вводі комерційний облік обладнати _____ **(місце установки, тип лічильника, діаметр)**»* (мова оригіналу).

(142) При цьому, статтею 41 Закону¹ встановлено, що підприємства питного водопостачання незалежно від форми власності ведуть первинний контроль якості питної води та здійснюють комерційний облік послуг з централізованого питного водопостачання, безстроково зберігають первинні дані та безоплатно надають їх центральному органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері житлово-комунального господарства, міністерствам, іншим центральним органам виконавчої влади в межах їх повноважень, визначених законами України.

(143) Облік у сфері питного водопостачання здійснюється підприємствами питного водопостачання і споживачами за допомогою технічних засобів, **що відповідають вимогам технічних регламентів.**

(144) Пунктом 6 частини першої статті 1 Закону² визначено, що *засоби вимірювальної техніки* – засоби вимірювань, вимірювальні системи, матеріальні міри, стандартні зразки та будь-які частини засобів вимірювань або вимірювальних систем, якщо ці частини можуть бути об'єктом спеціальних вимог та окремого оцінювання відповідності.

(145) Пунктом 7 частини першої статті 1 Закону² визначено, що *затвердження типу*

засобу виміральної техніки – рішення призначеного органу з оцінки відповідності, прийняте на основі звіту про оцінку типу, про те, що тип засобу виміральної техніки відповідає встановленим вимогам і може використовуватися у сфері законодавчо регульованої метрології у спосіб, за якого він, як очікується, забезпечить надійні результати вимірювань протягом визначеного періоду часу.

(146) Пунктом 23 частини першої статті 1 Закону² визначено, що **тип засобу виміральної техніки** – сукупність засобів виміральної техніки того самого призначення, які мають один і той самий принцип дії, подібну конструкцію та виготовлені за тією самою технічною документацією.

(147) Згідно з частиною першою та четвертою статті 8 Закону² у сфері законодавчо регульованої метрології застосовуються засоби виміральної техніки, які відповідають вимогам щодо точності, регламентованим для таких засобів, у встановлених умовах їх експлуатації.

(148) Законодавчо регульовані засоби виміральної техніки дозволяється застосовувати, випускати з виробництва, ремонту та в продаж і видавати напрокат лише за умови їх відповідності цьому закону та іншим нормативно-правовим актам, що містять вимоги до таких засобів виміральної техніки.

(149) Відповідно до частини другої статті 16 Закону² призначені органи з оцінки відповідності повідомляють науковому метрологічному центру, уповноваженому центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері метрології та метрологічної діяльності, на ведення реєстру затверджених типів засобів виміральної техніки, про видані ними сертифікати перевірки типу засобів виміральної техніки.

(150) Сертифікат затвердження типу засобу виміральної техніки є документом, який засвідчує, що тип засобу виміральної техніки затверджено.

(151) Порядок ведення реєстру затверджених типів засобів виміральної техніки встановлюється нормативно-правовим актом центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері метрології та метрологічної діяльності.

(152) Технічними регламентами можуть встановлюватися вимоги щодо надання призначеними органами з оцінки відповідності іншої інформації, пов'язаної з виконанням ними процедур оцінки відповідності законодавчо регульованих засобів виміральної техніки.

(153) Технічний регламент № 94 встановлює вимоги, яким повинні відповідати засоби виміральної техніки, які призначені для застосування у сфері законодавчо регульованої метрології, коли вони надаються на ринку та/або вводяться в експлуатацію для виконання завдань, пов'язаних з вимірюваннями.

(154) Технічний регламент № 163 встановлює вимоги до засобів виміральної техніки та розроблений на основі Директиви 2014/32/ЄС Європейського Парламенту та Ради від 26 лютого 2014 року про гармонізацію законодавства держав-членів стосовно надання на ринку вимірвальних приладів.

(155) Згідно з пунктами 11 та 12 Технічного регламенту № 94 засоби виміральної техніки повинні відповідати положенням, що регулюють їх введення в експлуатацію з урахуванням місцевих кліматичних умов. Для цього необхідно вибрати відповідні верхню і нижню межі температури з таблиці 1 додатка 2 і визначити умови вологості

(з конденсацією або без конденсації), а також врахувати відкритість чи закритість передбачуваного місця використання.

(156) Якщо для засобів вимірювальної техніки визначені різні класи точності:

- 1) у національних стандартах або технічних специфікаціях для певних засобів вимірювальної техніки можуть бути зазначені класи точності, які слід використовувати для певної сфери застосування таких засобів;
- 2) в усіх інших випадках визначаються класи точності, які повинні використовуватися для певної сфери застосування засобів вимірювальної техніки в межах визначених класів точності, за умови, що використання всіх класів точності дозволяється на території України.

(157) У випадках, зазначених у підпунктах 1 або 2 цього пункту, можуть бути використані засоби вимірювальної техніки більш високого класу точності, якщо власник робить такий вибір.

(158) Аналогічні положення також містяться у пунктах 10 та 11 Технічного регламенту № 163.

(159) Відповідно до пункту 2 Порядку Реєстр затверджених типів засобів вимірювальної техніки (далі – Реєстр) є електронною базою даних, що містить відомості про затверджені типи засобів вимірювальної техніки.

(160) Згідно із пунктом 3 Порядку формування та ведення Реєстру забезпечуються науковим метрологічним центром – державним підприємством «Всеукраїнський державний науково-виробничий центр стандартизації, метрології, сертифікації та захисту прав споживачів» (далі – ДП «Укрметртестстандарт») шляхом унесення відомостей про затверджені типи засобів вимірювальної техніки та доповнень до них.

(161) Відповідно до пункту 4 Порядку ДП «Укрметртестстандарт» забезпечує оприлюднення Реєстру на своєму вебсайті.

(162) Отже, для обліку обсягу споживання послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення споживачами можуть встановлюватись **будь-які засоби обліку води, що занесені до Реєстру.** При цьому, обрання класу точності засобу вимірювальної техніки є **виключним правом його власника** - споживача таких послуг.

5. ОБСТАВИНИ, ЯКІ МІСТЯТЬ ОЗНАКИ ПОРУШЕННЯ ЗАКОНОДАВСТВА ПРО ЗАХИСТ ЕКОНОМІЧНОЇ КОНКУРЕНЦІЇ

(163) Листом від 01.03.2024 № 172 (вх. Відділення від 04.03.2024 № 60-01/830) КП «НУВКГ» надало до Відділення окремі копії технічних умов на приєднання до систем централізованого питного водопостачання та централізованого водовідведення, з числа виданих Підприємством протягом 2022 та 2023 років.

(164) За результатами аналізу таких технічних умов Відділенням встановлено, що в пункті 8 розділу «Умови водовідведення» «Умови водопостачання» технічних умов на приєднання до систем централізованого питного водопостачання та централізованого водовідведення, зокрема від 26.10.2023 № 118, від 26.10.2023 № 116, від 14.09.2023 № 106 та від 14.08.2023 № 101, КП «НУВКГ» **встановлено умову щодо діапазону вимірювання приладу обліку на рівні R 160 (метрологічний клас точності «С»).**

(165) При цьому, необхідно зазначити, що вартість засобу вимірювальної техніки з діапазоном вимірювання R160 (метрологічного класу «С») значно перевищує вартість

засобу вимірювальної техніки з діапазоном вимірювання R40 та R80 метрологічного класу «А» і «В» відповідно, які також занесені до Реєстру.

(166) Порівняльна інформація щодо вартості лічильників холодної води діапазонів вимірювання, зокрема R80 та R160 (метрологічних класів точності «В» та «С»), використана з даних Інтернет-ресурсів, зокрема даних ТСТ ГРУП (офіційний дилер торгової марки - Аrator, Rowogaz), що зафіксовано актом фіксації інформації від 10.04.2024 (для прикладу), та даних RMM TRADE, що зафіксовано актом фіксації інформації від 10.04.2024 (для прикладу).

(167) Вартість засобів вимірювальної техніки (засобів обліку холодної води) згідно з даних **вебсайту ТСТ ГРУП виробництва «Arator Rowogaz» 10.04.2024 становила:**

Діапазон вимірювання R80 (метрологічний клас точності «В»):

- лічильник холодної води rowogaz js 90 - 1,6 dn15 smart+ – **798,00 грн;**

Діапазон вимірювання R160 (метрологічний клас точності «С»):

- лічильник холодної води rowogaz js 90 - 1,6 dn15 smart c+ – **1848,00 грн;**
- лічильник холодної води rowogaz js 90 - 4,0 dn20 smart c+ – **1974,00 грн.**

(168) Вартість засобів вимірювальної техніки (засобів обліку холодної води) згідно з даних **вебсайту RMM TRADE 10.04.2024 становила:**

Діапазон вимірювання R80 (метрологічний клас точності «В») (на вебсайті були визначені параметри – *марка/бренд, метрологічний клас точності, діапазон вимірювання, спочатку найнижча вартість*):

- **найнижча** вартість Gross ETK-UA R80 DN15 L=110мм – **540 грн;**
- Ecomess PICOFLUX DN15 L=110мм – **600 грн.**

Діапазон вимірювання R160 (метрологічний клас точності «С») (на вебсайті були визначені параметри – *марка/бренд, метрологічний клас точності, діапазон вимірювання, спочатку найнижча вартість*):

- **найнижча** Maddalena CD ONE TRP DN15 – **1 625 грн;**
- Maddalena CD ONE TRP DN20 – **1960 грн.**

(169) За результатами порівняльного аналізу вартості засобів вимірювальної техніки (засобів обліку холодної води) діапазонів вимірювання R80 та R160 (метрологічних класів точності «В» та «С» відповідно), зокрема виробництва «Arator Rowogaz», **вартість** засобів вимірювальної техніки (засобів обліку холодної води) діапазону вимірювання R160 (метрологічного класу точності «С») є **вищою** за вартість засобів вимірювальної техніки (засоби обліку холодної води) діапазону вимірювання R80 (метрологічного класу точності «В») **більше, ніж на 1000 грн.**

(170) Отже вартість засобів вимірювальної техніки (засобів обліку холодної води) діапазону вимірювання R160 (метрологічного класу точності «С»), **суттєво вища** у порівнянні з вартістю засобів вимірювальної техніки (засобів обліку холодної води) діапазону вимірювання R80 (метрологічного класу точності «В»).

(171) Натомість, попри відсутність в чинному законодавстві обмежень щодо діапазону вимірювання (метрологічного класу точності) для обрання засобу вимірювальної техніки (засобу обліку води), КП «НУВКГ» в технічних умовах на приєднання до систем централізованого питного водопостачання та централізованого водовідведення визначає умови/вимоги щодо діапазону вимірювання приладу обліку (засобу вимірювальної техніки) R 160 (метрологічний клас точності «С»), **наслідком невиконання виданих КП «НУВКГ» технічних умов є** неможливість здійснити підключення об'єкта споживача

до систем централізованого питного водопостачання та централізованого водовідведення КП «НУВКГ», які знаходяться на балансі КП «НУВКГ» та використовуються (експлуатуються) ним для надання таких послуг своїм абонентам (споживачам), що в подальшому може призвести до неможливості отримання споживачем послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення.

(172) Листом від 26.03.2024 № 234 (вх. Відділення від 01.04.2024 № 60-01/1275) КП «НУВКГ» повідомило, що **підставою для визначення в технічних умовах** на приєднання до систем централізованого питного водопостачання та централізованого водовідведення умови щодо діапазону вимірювання приладу обліку (засобу вимірювальної техніки) **R 160 є рішення технічної наради від 17.08.2021**, яким було прийнято та встановлено критерії, яким повинні відповідати прилади обліку (засоби вимірювальної техніки) для подальшого їх застосування.

(173) Протоколом технічної наради від 17.08.2021, порядком денним якої було, зокрема, *«прийняття та встановлення критеріїв, яким повинні відповідати лічильники води для подальшого їх застосування на об'єктах в житловому фонді, промисловості та сфері обслуговування»*, визначено вимоги до приладів обліку (засобів вимірювальної техніки), зокрема, для новобудов та приватного сектору, а саме: відношення номінальної витрати (Q_3) до мінімальної витрати (Q_1) має бути **не менше ніж 160 ($R \geq 160$)** в горизонтальному та вертикальному положенні (механічні лічильники); відношення номінальної витрати (Q_3) до мінімальної витрати (Q_1) має бути **не менше ніж 800 ($R \geq 400$)** в горизонтальному та вертикальному положенні (електронні лічильники).

(174) Для юридичних осіб: відношення номінальної витрати (Q_3) до мінімальної витрати (Q_1) має бути **не менше ніж 800 ($R \geq 800$)** в горизонтальному та вертикальному положенні.

(175) Вищевказаним протоколом вирішено: **прийняти та встановити вищезазначені вимоги** для новобудов (розподільчий облік – квартирні лічильники), приватного сектору (комерційний облік) та для юридичних осіб (сфера обслуговування, промисловість, бюджетні організації, житловий фонд – комерційний облік).

(176) Таким чином, рішенням технічної наради КП «НУВКГ» від 17.08.2021 були встановлені, зокрема, вимоги щодо конкретного діапазону вимірювання (метрологічного класу точності) засобів вимірювальної техніки (засобів обліку води) для **новобудов** (розподільчий облік – квартирні лічильники), **приватного сектору** (комерційний облік) та **юридичних осіб** (сфера обслуговування, промисловість, бюджетні організації, житловий фонд – комерційний облік).

(177) При цьому, відповідно до норм чинного законодавства споживач послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення має змогу самостійно обирати засіб вимірювальної техніки (засіб обліку води) з Реєстру, із урахуванням: норм законодавства, вихідних даних, отриманих від виробника та рекомендацій отриманих від постачальника послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення.

(178) Також, чинними законодавчими актами у сфері централізованого водопостачання та централізованого водовідведення обов'язкових вимог **щодо встановлення засобу вимірювальної техніки (засобу обліку води) певного метрологічного класу (класу точності) не передбачено**.

(179) Жодними чинними нормативно-правовим актами не передбачено обмежень діапазону вимірювання (класу точності) для засобів вимірювальної техніки, що встановлюються споживачами. Тобто, для обліку обсягу споживання послуг з

централізованого водопостачання та централізованого водовідведення споживачами можуть встановлюватися **будь-які засоби обліку води, що занесені до Реєстру**.

(180) Листом від 25.06.2024 № 557 (вх. Відділення від 01.07.2024 № 60-01/2499) КП «НУВКГ» зазначило, що у технічних умовах на приєднання до систем централізованого питного водопостачання, які видає Підприємство, встановлена вимога обладнання комерційним обліком в точці приєднання до зовнішніх інженерних мереж відповідно до Закону України «Про комерційний облік теплової енергії та водопостачання», з діапазоном вимірювання згідно Технічного регламенту № 163.

(181) На сьогодні водоканали мають змогу визначати вимоги щодо діапазонів вимірювання при встановленні вузлів обліку споживання води, відповідно до пункту 11 розділу «Введення в експлуатацію» додатку 3 (Особливі вимоги до лічильників води) Технічного регламенту № 163, а саме: суб'єкт господарювання, що надає комунальні послуги, або уповноважена особа, яка має право встановлювати лічильники води, гарантує визначення вимог, викладених у підпунктах 1, 2 та 3 пункту 3 цього додатку, з метою забезпечення придатності лічильника для точних вимірювань споживання води, передбаченого або прогнозованого.

(182) Вимоги підпункту 1 пункту 3 додатку 3 до Технічного регламенту № 163 стосуються діапазонів вимірювання витрат води, зокрема зазначено два відношення витрат з фіксованими значеннями $Q_2/Q_1=1,6$ та $Q_4/Q_3=1,25$, які є однаковими для всіх типорозмірів лічильників. Третє відношення номінальної витрати Q_3 до мінімальної витрати Q_1 є змінним: $Q_3/Q_1 \geq 40$. Саме це відношення $Q_3/Q_1=R$ і визначає ширину діапазону витрат, який зможе обліковувати лічильник, і саме це відношення визначає чутливість лічильника і точність обліку споживання води. Чим більше значення R , тим менше значення мінімальної витрати, тим більшу чутливість має лічильник.

(183) Разом з тим Відділенням встановлено, що відповідно до пункту 2 додатку 3 до Технічного регламенту № 163 у цьому додатку терміни вживаються у такому значенні:

- 1) *лічильник води* - засіб вимірювальної техніки, призначений для вимірювання, запам'ятовування і відображення за відповідних умов вимірювання об'єму води, що проходить через вимірювальний перетворювач;
- 2) *мінімальна витрата (Q_1)* - **найменше** значення витрати, за якого лічильник води забезпечує показання, що відповідають вимогам до максимально допустимих похибок;
- 3) *перехідна витрата (Q_2)* - значення витрати між номінальним і мінімальним значенням витрати, за якого діапазон витрати поділяється на верхню ділянку і нижню ділянку. Кожна ділянка характеризується своєю максимально допустимою похибкою;
- 4) *номінальна витрата (Q_3)* - **найбільше** значення витрати, за якого лічильник води задовільно працює за нормальних умов експлуатації, тобто за сталих або переривчастих умов потоку;
- 5) *перевантажувальна витрата (Q_4)* - найбільше значення витрати, за якого лічильник води задовільно працює без погіршення характеристик протягом короткого періоду часу.

(184) Отже, наведене у підпункті 1 пункту 3 додатку 3 до Технічного регламенту № 163 Q_3/Q_1 є співвідношенням **найбільшого** значення витрат до **найменшого** значення витрат, за яких лічильник води задовільно працює за нормальних умов експлуатації, тобто за сталих або переривчастих умов потоку. Таким чином, діапазон вимірювання лічильників води **має дорівнювати або бути більшим 40** (метрологічний клас точності «А» та вище).

(185) При цьому, Технічний регламент № 163 не містить положень, якими визначено вимоги щодо конкретного діапазону вимірювання (метрологічного класу точності) лічильників води.

(186) Водночас, Реєстр є електронною базою даних, що містить відомості про затверджені

типи засобів вимірювальної техніки, **які можуть бути використані споживачами.**

(187) Крім того, згідно з пунктами 10 та 11 Технічного регламенту № 163 засіб вимірювальної техніки повинен відповідати вимогам, що регулюють його введення в експлуатацію, з урахуванням місцевих кліматичних умов. Для цього необхідно визначити верхню і нижню межу температури згідно з таблицею додатка 1 і умови вологості (з конденсацією або без конденсації), а також врахувати відкритість чи закритість передбачуваного місця використання.

(188) У разі коли для засобу вимірювальної техніки зазначені різні класи точності:

- 1) у розділі «Введення в експлуатацію» додатків 3-12 можуть зазначатися класи точності, які необхідно використовувати для певної сфери застосування засобу вимірювальної техніки;
- 2) в усіх інших випадках зазначаються класи точності, які повинні використовуватися для певної сфери застосування засобу вимірювальної техніки в межах установлених класів точності, за умови, що використання всіх класів точності дозволяється на території України.

(189) У випадках, зазначених у підпункті 1 або 2 цього пункту, можуть використовуватися засоби вимірювальної техніки більш високого класу точності, якщо **власник** засобу вимірювальної техніки робить такий вибір.

(190) КП «НУВКГ» також повідомило, що відповідно до ДСТУ 8994:2020 «Інженерне обладнання будинків та споруд. Вузли обліку холодної питної води. Технічні вимоги», водоканали мають повноваження визначати необхідний діапазон вимірювання лічильника.

(191) Так підпунктом «в» пункту 6.1.4 ДСТУ 8994:2020 визначено рекомендоване значення діапазону витрат холодного питного водопостачання в робочому положенні засобу вимірювальної техніки (ЗВТ) (лічильника води) на трубопроводі, метрах кубічних за годину, за умови, що:

ЗВТ dn15 — dn40 $Q3/Q1 \geq 160$;

ЗВТ dn50 $Q3/Q1 \geq 250$;

ЗВТ dn>65 $Q3/Q1 \geq 315$

(192) Однак, підпункт «в» визначає саме рекомендоване значення діапазону витрат ХПВ в робочому положенні ЗВТ на трубопроводі, а не встановлює обов'язкові вимоги до діапазону вимірювання (метрологічного класу точності) засобу вимірювальної техніки, який споживачу необхідно встановити.

(193) Також пунктом 6.3.1 ДСТУ 8994:2020 передбачено, що для об'єктивного врахування витрат води рекомендовано застосовувати ЗВТ обліку ХПВ з максимально широким діапазоном витрат $Q3/Q1$ відповідно до умови «в» підпункту 6.1.4.

(194) Отже, ДСТУ не вимагає, а рекомендує використовувати ЗВТ комерційного та розподільного обліку ХПВ із вищевказаними показниками.

(195) КП «НУВКГ» також зазначило, що порівняльна цінова характеристика, наведена у пункті 153 розпорядження адміністративної колегії Відділення від 11.06.2024 № 60/96-рп/к, яка також наведена в пунктах 167 - 168 цього рішення, є некоректною з огляду на цінову характеристику лічильників сухого типу.

(196) Однак цінова характеристика було наведена Відділенням не за типом засобу вимірювальної техніки (лічильника), а за його діапазоном вимірювання (метрологічним класом точності); порівняння будь-якого типу засобу вимірювальної техніки (сухого чи

мокрого) буде відрізнятися в ціні залежно від діапазону вимірювання (метрологічного класу точності).

(197) За інформацією КП «НУВКГ», наданою листами від 01.03.2024 № 172 (вх. Відділення від 04.03.2024 № 60-01/830) та від 25.06.2024 № 557 (вх. Відділення від 01.07.2024 № 60-01/2499), загальна кількість виданих Підприємством технічних умов на приєднання до систем централізованого питного водопостачання та централізованого водовідведення становить:

- за 2022 рік – 141 шт.; за 2023 рік – 80 шт; за січень – травень 2024 року – 34 шт.

6. КВАЛІФІКАЦІЯ ДІЙ ВІДПОВІДАЧА ТА ВИСНОВКИ ЩОДО ЗЛОВЖИВАННЯ ВІДПОВІДАЧЕМ МОНОПОЛЬНИМ (ДОМІНУЮЧИМ) СТАНОВИЩЕМ

(198) Встановлення КП «НУВКГ» вимог щодо конкретного діапазону вимірювання (метрологічного класу точності) засобів вимірювальної техніки (засобів обліку води) для новобудов, приватного сектору та юридичних осіб (сфера обслуговування, промисловість, бюджетні організації, житловий фонд), що не передбачено чинними нормативно-правовими актами у сфері централізованого водопостачання та централізованого водовідведення, може призвести до додаткових витрат споживачів, які користуються послугами з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення в частині видачі технічних умов на приєднання до систем централізованого питного водопостачання та централізованого водовідведення, та, як наслідок, до ущемлення їх інтересів при отриманні вказаних послуг (у зв'язку з обмеженням вибору засобу вимірювальної техніки та порівняно більшими витратами на засіб вимірювальної техніки необхідного діапазону вимірювання (класу точності)).

(199) Такі дії КП «НУВКГ» були б неможливими за умови існування значної конкуренції на ринку послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення в частині видачі технічних умов на приєднання до систем централізованого питного водопостачання та централізованого водовідведення в межах *«Інформація доступ до якої обмежено»*, де розташовані водопровідні та каналізаційні системи, які знаходяться на балансі Підприємства та використовуються (експлуатуються) ним для надання таких послуг своїм абонентам (споживачам), адже в такому випадку споживачі мали б можливість обирати між кількома виконавцями, та, у разі ущемлення їх інтересів, обрали б іншого виконавця таких послуг.

(200) У випадку ж відсутності конкуренції на відповідному ринку і, як наслідок, відсутності у споживачів альтернативи щодо придбання таких послуг, інакше ніж у КП «НУВКГ», вищезазначені дії можуть призвести до настання негативних для споживачів наслідків.

(201) Відповідно до частини першої статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції» зловживанням монопольним (домінуючим) становищем на ринку є дії чи бездіяльність суб'єкта господарювання, який займає монопольне (домінуюче) становище на ринку, що призвели або можуть призвести до недопущення, усунення чи обмеження конкуренції, або ущемлення інтересів інших суб'єктів господарювання чи споживачів, які були б неможливими за умов існування значної конкуренції на ринку.

(202) Згідно з пунктом 2 статті 50 Закону України «Про захист економічної конкуренції» порушенням законодавства про захист економічної конкуренції є зловживання монопольним (домінуючим) становищем.

(203) Таким чином, дії КП «НУВКГ», які полягають у встановленні рішенням технічної наради КП «НУВКГ» від 17.08.2021 вимог щодо конкретного діапазону вимірювання

(метрологічного класу точності) засобів вимірювальної техніки (засобів обліку води) для новобудов, приватного сектору та юридичних осіб (сфера обслуговування, промисловість, бюджетні організації, житловий фонд), що не передбачено чинними нормативно-правовими актами у сфері централізованого питного водопостачання та централізованого водовідведення, є порушенням законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченим частиною першою статті 13 та пунктом 2 статті 50 Закону України «Про захист економічної конкуренції», у вигляді зловживання монопольним (домінуючим) становищем на ринку послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення в частині видачі технічних умов на приєднання до систем централізованого питного водопостачання та централізованого водовідведення в межах **«Інформація доступ до якої обмежено»**, де розташовані водопровідні та каналізаційні системи, які знаходяться на балансі КП «НУВКГ» та використовуються (експлуатуються) ним для надання таких послуг своїм абонентам (споживачам), що призвело до ущемлення інтересів споживачів, яке було б неможливим за умов існування значної конкуренції на цьому ринку.

7. ЗАПЕРЕЧЕННЯ ВІДПОВІДАЧА ТА ЇХ СПРОСТУВАННЯ

(204) КП «НУВКГ» листом від 14.08.2024 № 717 (вх. Відділення від 15.08.2024 № 60-01/3192) надало заперечення до змісту Подання (далі – Заперечення), які є аналогічними поясненням КП «НУВКГ», які були надані листом від 25.06.2024 № 557 (вх. Відділення від 01.07.2024 № 60-01/2499) та вже спростовані в пунктах 180 - 194 цього рішення.

8. ОСТАТОЧНІ ВИСНОВКИ

(205) Отже, зібраними у справі № 424/60/96-рп/к.24 доказами доводиться, а запереченнями відповідача не спростовується висновок адміністративної колегії Відділення про те, що дії КП «НУВКГ», які полягають у встановленні рішенням технічної наради КП «НУВКГ» від 17.08.2021 вимог щодо діапазону вимірювання (метрологічного класу точності) засобів вимірювальної техніки (засобів обліку води) для новобудов та приватного сектору не менше R 160 (метрологічний клас точності «С»), для юридичних осіб (сфера обслуговування, промисловість, бюджетні організації, житловий фонд) не менше R 800 (метрологічний клас точності «D»), що не передбачено чинними нормативно-правовими актами у сфері централізованого питного водопостачання та централізованого водовідведення, є порушенням законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченого частиною першою статті 13 та пунктом 2 статті 50 Закону України «Про захист економічної конкуренції», у вигляді зловживання монопольним (домінуючим) становищем на ринку послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення в частині видачі технічних умов на приєднання до систем централізованого питного водопостачання та централізованого водовідведення в межах **«Інформація доступ до якої обмежено»**, де розташовані водопровідні та каналізаційні системи, які знаходяться на балансі КП «НУВКГ» та використовуються (експлуатуються) ним для надання таких послуг своїм абонентам (споживачам), що призвело до ущемлення інтересів споживачів, яке було б неможливим за умов існування значної конкуренції на цьому ринку.

(206) Відповідно до статті 51 Закону України «Про захист економічної конкуренції» порушення законодавства про захист економічної конкуренції тягне за собою відповідальність, встановлену законом.

9. РОЗРАХУНОК РОЗМІРУ ШТРАФУ

(207) Частиною третьою статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції» передбачено, що зловживання монопольним (домінуючим) становищем на ринку

забороняється і тягне за собою відповідальність згідно з законом.

(208) Відповідно до статті 51 Закону України «Про захист економічної конкуренції» порушення законодавства про захист економічної конкуренції тягне за собою відповідальність, встановлену законом.

(209) Згідно з абзацом другим частини другої статті 52 Закону України «Про захист економічної конкуренції» за порушення, визначене пунктом 2 статті 50 цього закону, накладається штраф у розмірі до десяти відсотків доходу (виручки) суб'єкта господарювання від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) за останній звітний рік, що передував року, в якому накладається штраф. У разі наявності незаконно одержаного прибутку, який перевищує десять відсотків зазначеного доходу (виручки), штраф накладається у розмірі, що не перевищує потрійного розміру незаконно одержаного прибутку. Розмір незаконно одержаного прибутку може бути обчислено оціночним шляхом.

(210) Відповідно до інформації, наданої Головним управлінням ДПС у Чернігівській області листом від 19.06.2024 № 3323/5/25-01-04-03-04-1 (вх. Відділення від 20.06.2024 № 60-01/1478кі), чистий дохід (виручка) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) КП «НУВКГ» за 2023 рік [складає *«Інформація доступ до якої обмежено»* грн (*«Інформація доступ до якої обмежено»* тисяч) гривень - *інформація, доступ до якої обмежено*].

(211) Пунктом 1 розділу IV «Визначення базового розміру штрафу» Порядку визначення розміру штрафу, що накладається за порушення законодавства про захист економічної конкуренції, затвердженого розпорядженням Антимонопольного комітету України від 14.12.2023 № 22-рп, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 25.01.2024 за № 123/41468 (далі – Порядок визначення розміру штрафу), передбачено, що базовий розмір штрафу визначається з урахуванням:

- 1) необхідності вилучення доходу (виручки), отриманого внаслідок порушення (за наявності та можливості обрахувати у грошовому виразі);
- 2) забезпечення стримуючого ефекту.

(212) Пунктом 3 розділу IV Порядку визначення розміру штрафу передбачено, що **якщо порушення призвело чи може призвести до недопущення, усунення, обмеження конкуренції або ущемлення інтересів інших суб'єктів господарювання чи споживачів не лише на ринку, на якому мали місце дії (бездіяльність) відповідача, а й на іншому пов'язаному з ним ринку** дохід (виручка), пов'язаний з порушенням, визначається як сума доходу (виручки) відповідача від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) на ринку, на якому мало місце порушення, та доходу (виручки) відповідача від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) на ринку, на якому внаслідок порушення відбулося недопущення, усунення, обмеження конкуренції або ущемлення інтересів суб'єктів господарювання чи споживачів.

(213) Згідно з підпунктом 1 пункту 4 розділу IV Порядку визначення розміру штрафу визначення базового розміру штрафу за порушення у вигляді антиконкурентних узгоджених дій суб'єктів господарювання, зловживань монополієм (домінуючим) становищем: за вчинення порушення, зокрема, передбаченого пунктом 2 статті 50 Закону (крім порушень, визначених в підпункті 2 цього пункту), базовий розмір штрафу встановлюється в розмірі **до 30 відсотків доходу (виручки), пов'язаного з порушенням**, з урахуванням ступеня негативного впливу на конкуренцію та/або на інтереси суб'єктів господарювання чи споживачів, що встановлюється в кожному конкретному випадку вчинення порушення з урахуванням обставин справи.

(214) За інформацією, наданою КП «НУВКГ» листом від 25.06.2024 № 557 (вх. Відділення

від 01.07.2024 № 60-01/2499) та від 09.07.2024 № 606 (вх. Відділення від 17.07.2024 № 60-01/2829), протягом 2023 року (з **01.01.2023 по 31.12.2023**) КП «НУВКГ» видало технічних умов на приєднання до систем централізованого питного водопостачання та централізованого водовідведення у кількості 80 шт. на загальну суму **«Інформація доступ до якої обмежено» грн.**

(215) Відповідно до інформації, наданої КП «НУВКГ» листом від 25.06.2024 № 557 (вх. Відділення від 01.07.2024 № 60-01/2499), протягом 2023 року Підприємством було реалізовано товарів/послуг за наступними класифікаціями видів економічної діяльності:

- 36.00 забір, очищення та постачання води – надано послуг на загальну суму **«Інформація доступ до якої обмежено» грн («Інформація доступ до якої обмежено»);**
- 37.00 каналізація, відведення й очищення стічних вод – надано послуг на загальну суму **«Інформація доступ до якої обмежено» грн («Інформація доступ до якої обмежено»).**

(216) З огляду на те, що дії КП «НУВКГ», які полягають у встановленні рішенням технічної наради КП «НУВКГ» від 17.08.2021 вимог щодо конкретного діапазону вимірювання (метрологічного класу точності) засобів вимірювальної техніки (засобів обліку води) для новобудов (розподільчий облік – квартирні лічильники), приватного сектору (комерційний облік) та юридичних осіб (сфера обслуговування, промисловість, бюджетні організації, житловий фонд – комерційний облік), що не передбачено чинними нормативно-правовими актами у сфері централізованого водопостачання та централізованого водовідведення **можуть призвести до ущемлення інтересів споживачів на ринках послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення**, адже у разі не виконання умов встановлених КП «НУВКГ» в технічних умовах на приєднання до систем централізованого питного водопостачання та централізованого водовідведення щодо встановлення засобу вимірювальної техніки з діапазоном вимірювання, зокрема, не нижче R 160 (метрологічний клас точності «С») **об'єкт споживача не буде підключено** до систем централізованого питного водопостачання та централізованого водовідведення та як наслідок споживач не матиме змоги користуватися послугами з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення.

(217) Таким чином, для визначення базового розміру штрафу Відділенням визначено **сума доходу (виручки) КП «НУВКГ» від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) на ринку, на якому мало місце порушення, та доходу (виручки) КП «НУВКГ» від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) на ринках, на яких внаслідок порушення можливе ущемлення інтересів споживачів**, а саме:

- сума доходу (виручки), пов'язаного з порушенням КП «НУВКГ» за 2023 рік, становить **«Інформація доступ до якої обмежено» грн;**
- сума доходу (виручки), на ринку на якому внаслідок порушення можливе ущемлення інтересів споживачів, становить **«Інформація доступ до якої обмежено» грн + «Інформація доступ до якої обмежено» грн = «Інформація доступ до якої обмежено» грн.**

(218) Отже, базовий розмір штрафу встановлюється в розмірі **«Інформація доступ до якої обмежено» * 10% * 2/3 = «Інформація доступ до якої обмежено» грн.**

(219) Пунктом 1 Розділу V Порядку визначення розміру штрафу передбачено, що у разі наявності обставин, що беруться до уваги під час визначення розміру штрафу, базовий розмір штрафу збільшується або зменшується з урахуванням цих обставин. У разі відсутності обставин, що беруться до уваги під час визначення розміру штрафу та збільшують або зменшують його порівняно з базовим, розмір штрафу дорівнює базовому розміру штрафу.

(220) КП «НУВКГ» листом від 14.08.2024 № 717 (вх. Відділення від 15.08.2024 № 60-01/3192) просило при визначенні розміру штрафу взяти до уваги наступні обставини:

- КП «НУВКГ» є підприємством критичної інфраструктури, яке забезпечує *«Інформація доступ до якої обмежено»* послугами, зокрема, з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення;
- КП «НУВКГ» має дебіторську заборгованість у розмірі *«Інформація доступ до якої обмежено»* грн та кредиторську заборгованість у розмірі *«Інформація доступ до якої обмежено»* грн, тяжку фінансову ситуацію, а отже надто великий розмір накладеного на КП «НУВКГ» штрафу може призвести до зупинення діяльності підприємства;
- КП «НУВКГ» не створювало перешкоди Відділенню під час розгляду Справи;
- КП «НУВКГ» буде вирішувати питання щодо перегляду змісту технічних умов.

(221) Однак, пунктом 2 Розділу V Порядку визначення розміру штрафу передбачено, що базовий розмір штрафу збільшується у випадку наявності таких обставин, зокрема:

- за повторне вчинення відповідачем порушення, зокрема, передбаченого пунктом 2, статті 50 Закону, з такою ж кваліфікацією (стаття Закону, її частина, пункт/абзац) упродовж строку, визначеного частиною першою статті 42 Закону, з урахуванням обставин справи, що встановлюються у кожному конкретному випадку та зазначаються у рішенні органу Комітету у справі.

(222) Пунктом 6 Розділу V Порядку визначення розміру штрафу передбачено, що базовий розмір штрафу зменшується у випадку наявності таких обставин, зокрема:

- припинення відповідачем дій (бездіяльності) до дня направлення Комітетом, його територіальним відділенням подання з попередніми висновками;
- відшкодування шкоди, завданої порушенням, чи усунення наслідків порушення іншим способом до дня прийняття органом Комітету рішення у справі про порушення;
- співпраця під час розгляду справи з органами Комітету, що сприяла з'ясуванню обставин справи, зокрема виявленню фактів, відомостей, про які органи Комітету не запитували, або виявленню інших ознак порушень законодавства про захист економічної конкуренції, у тому числі вчинених іншими особами;
- відповідач вчинив дії, спрямовані на пом'якшення негативних наслідків порушення для економічної конкуренції, інтересів суб'єктів господарювання, споживачів.

(223) Тобто, Відділенням не виявлені обставини, які відповідно до пунктів 2 та 6 Розділу V Порядку визначення розміру штрафу можуть бути взяті до уваги під час визначення розміру штрафу та збільшують або зменшують його порівняно з базовим.

(224) Водночас, згідно з частиною шостою статті 52 Закону України «Про захист економічної конкуренції» рішення про накладення штрафів у розмірах понад чотири тисячі неоподатковуваних мінімумів доходів громадян приймаються виключно Антимонопольним комітетом України, адміністративною колегією Антимонопольного комітету України на їх засіданнях

У зв'язку з наведеним, керуючись статтями 7, 12¹ та 14 Закону України «Про Антимонопольний комітет України», статтями 48 та 52 Закону України «Про захист економічної конкуренції», пунктами 3 і 11 Положення про територіальне відділення Антимонопольного комітету України, затвердженого розпорядженням Антимонопольного комітету України від 23 лютого 2001 року № 32-р, зареєстрованого у Міністерстві юстиції України 30 березня 2001 року за № 291/5482, пунктом 4 розділу VIII Порядку розгляду Антимонопольним комітетом України та його територіальними відділеннями заяв і справ про порушення законодавства про захист економічної конкуренції, затвердженого розпорядженням Антимонопольного комітету України від 19 квітня 1994 року № 5, зареєстрованого у Міністерстві юстиції України

06 травня 1994 року за № 90/299 (із змінами), Порядком визначення розміру штрафу, що накладається за порушення законодавства про захист економічної конкуренції, затвердженого розпорядженням Антимонопольного комітету України від 14.12.2023 № 22-рп, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 25.01.2024 за № 123/41468, адміністративна колегія Північного міжобласного територіального відділення Антимонопольного комітету України

ПОСТАНОВИЛА:

1. Визнати, що комунальне підприємство «Ніжинське управління водопровідно-каналізаційного господарства» (ідентифікаційний код юридичної особи **«Інформація доступ до якої обмежено»; «Інформація доступ до якої обмежено»**) у період з **серпня 2021 року по червень 2024 року** займало монопольне (домінуюче) становище на ринку послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення в частині видачі технічних умов на приєднання до систем централізованого питного водопостачання та централізованого водовідведення в межах **«Інформація доступ до якої обмежено»**, де розташовані водопровідні та каналізаційні системи, які знаходяться на балансі комунального підприємства «Ніжинське управління водопровідно-каналізаційного господарства» та використовуються (експлуатуються) ним для надання таких послуг своїм абонентам (споживачам), з часткою 100%, оскільки на цьому ринку в нього не було жодного конкурента.

2. Визнати дії комунального підприємства «Ніжинське управління водопровідно-каналізаційного господарства» (ідентифікаційний код юридичної особи **«Інформація доступ до якої обмежено»; «Інформація доступ до якої обмежено»**), які полягають у встановленні рішенням технічної наради комунального підприємства «Ніжинське управління водопровідно-каналізаційного господарства» від 17.08.2021 вимог щодо діапазону вимірювання (метрологічного класу точності) засобів вимірювальної техніки (засобів обліку води) для новобудов та приватного сектору не менше R 160 (метрологічний клас точності «С»), для юридичних осіб (сфера обслуговування, промисловість, бюджетні організації, житловий фонд) не менше R 800 (метрологічний клас точності «D»), що не передбачено чинними нормативно-правовими актами у сфері централізованого питного водопостачання та централізованого водовідведення, порушенням, передбаченим пунктом 2 статті 50 та частиною першою статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції», у вигляді зловживання монопольним (домінуючим) становищем на ринку послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення в частині видачі технічних умов на приєднання до систем централізованого питного водопостачання та централізованого водовідведення в межах **«Інформація доступ до якої обмежено»**, де розташовані водопровідні та каналізаційні системи, які знаходяться на балансі комунального підприємства «Ніжинське управління водопровідно-каналізаційного господарства» та використовуються (експлуатуються) ним для надання таких послуг своїм абонентам (споживачам), що призвело до ущемлення інтересів споживачів, яке було б неможливим за умов існування значної конкуренції на цьому ринку.

3. За порушення, зазначене в пункті 2 резолютивної частини цього рішення, накласти на комунальне підприємство «Ніжинське управління водопровідно-каналізаційного господарства» (ідентифікаційний код юридичної особи **«Інформація доступ до якої обмежено»; «Інформація доступ до якої обмежено»**) штраф у розмірі 68 000 (шістдесят вісім тисяч) гривень.

4. Зобов'язати комунальне підприємство «Ніжинське управління водопровідно-каналізаційного господарства» (ідентифікаційний код юридичної особи **«Інформація доступ до якої обмежено»; «Інформація доступ до якої обмежено»**) у двомісячний строк із дати отримання рішення в цій справі припинити порушення, зазначене в пункті 2 резолютивної частини цього рішення, про що письмово повідомити Північне міжобласне територіальне відділення Антимонопольного комітету України протягом 5 календарних днів із дня його припинення з наданням підтвердних документів.

Відповідно до абзацу першого частини третьої статті 56 Закону України «Про захист економічної конкуренції» особа на яку накладено штраф рішенням органу Антимонопольного комітету України, сплачує його у двомісячний строк з дня одержання рішення про накладення штрафу.

Згідно з частиною тринадцятою статті 56 Закону України «Про захист економічної конкуренції» протягом п'яти днів з дня сплати штрафу та пені суб'єкт господарювання зобов'язаний надіслати до територіального відділення Антимонопольного комітету України документи, що підтверджують сплату штрафу, пені.

Відповідно до частини першої статті 60 Закону України «Про захист економічної конкуренції» заявник, відповідач, третя особа мають право повністю або частково оскаржити рішення органу Антимонопольного комітету України, передбачене статтею 48 цього закону, до господарського суду у двомісячний строк з дня одержання рішення. Зазначений строк не підлягає поновленню.

**Голова адміністративної колегії –
в.о. голови відділення**

Андрій КАШНІКОВИЧ